

Datum
2019-04-29Diarienummer
KS-2019/412.119Handläggare
Anna Bohlin
Anna.Bohlin@huddinge.se

Huddinges funktionshinderråd

Inrätta en tjänst som vård- och omsorgsombudsman (VO) – remissvar på motion väckt av Barbro Lind (MP) och Anders Lönroth (MP)

Förslag till beslut

Huddinges funktionshinderråds beslut

- Förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 29 april, överlämnas till kommunstyrelsen som funktionshinderrådets remissvar på motion om att inrätta en tjänst som vård- och omsorgsombudsman väckt av Barbro Lind (MP) och Anders Lönroth (MP).

Sammanfattning

Funktionshinderrådets har fått en motion om att inrätta en tjänst som vård- och omsorgsombudsman (VO) väckt av Barbro Lind (MP) och Anders Lönroth (MP) på remiss. Motionärerna föreslår en gemensam ombudsman för områdena funktionshinderområdet och äldreområdet.

Förvaltningen ställer sig positiv till beskrivning av behov för målgruppen enligt motionen men hänvisar till SKLs bedömning för den typ av funktion som föreslås samt att förvaltningen bedömer att kommunen istället bör ta ett helhetsgrepp och stärka det strategiska arbetet med funktionsrätt, det stödjande arbetet för verksamheter, stödja ökat brukarinflytande samt att utveckla samarbetet med civilsamhället.

Förvaltningen menar att utvärdering av effekter från det beslut som tidigare fattats om att avveckla dåvarande äldreombudsman bör genomföras. En utvärdering bör också undersöka en sammantagen utveckling för ökat strategiskt arbete med rättigheter för äldre samt personer med funktionsnedsättning.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2019-04-29Diarienummer
KS-2019/412.119**Beskrivning av ärendet**

Funktionshinderrådet har fått en motion om att inrätta en tjänst som vård- och omsorgsombudsman (VO) väckt av Barbro Lind (MP) och Anders Lönroth (MP) på remiss. Motionärerna föreslår en gemensam ombudsman för områdena funktionshinderområdet och äldreområdet.

I motionen beskrivs förslag om att en ombudsmans överordnade uppgifter ska vara att företräda kommunens äldre och personer med funktionsvariationer och att vara ställföreträdare gentemot kommun och/eller andra myndigheter, eventuellt i domstol. Vidare i motionen beskrivs fler arbetsuppgifter samt krav på denna funktion.

Historik

Genom ärende Utveckla information, stöd och råd till äldre (KS-2016/1482.111) beslutades om att avveckla Huddinge kommuns dåvarande äldreombudsman (omfattning på tjänst var 50%).

Då beskrevs att äldreomsorgen, liksom kommunernas verksamhet generellt, utvecklas kontinuerligt. I Huddinge kan man konstatera att utvecklingen av information och e-tjänster på kommunens hemsida, etableringen av ett servicecenter, äldreomsorgens fokusering på uppföljning och inhämtande av synpunkter samt nya kanaler för tillsyn och klagomål nationellt gör att verkligheten ser helt annorlunda ut nu än när äldreombudsmannen inrättades för 15 år sedan och att funktionen bör avvecklas.

Utifrån remissvaren gjorde kommunstyrelsens förvaltning den generella bedömningen att en majoritet av remissinstanserna tyckte att förslaget i grunden var bra, men att det fanns viss oro rörande rådgivningen till äldre samt när förslaget bör införas.

Avseende det förstnämnda angavs att oron behöver beaktas när förslaget införs genom att ett gott samarbete mellan servicecenter och äldreomsorgen utvecklas. Samarbetet ska bland annat innebära att en mindre grupp av handläggarna på servicecenter erhåller djupare kunskaper i ämnet än sina kollegor så att de även kan hantera de mer komplexa frågeställningarna.

Mot bakgrund av ovanstående och i ljuset av en allt kärvare ekonomi ansåg kommunstyrelsens förvaltning att äldreombudsmannen bör avvecklas då det finns andra delar av organisationen som kan utföra dessa uppgifter bättre och mer kostnadseffektivt. Beslut togs i enlighet med förslag.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har i huvudsak yttrat sig över motionen ur ett funktionsrättsperspektiv.

Vad gäller rättigheter för personer med funktionsnedsättning är det viktigt att ta avstamp i den nationella funktionshinderspolitiken. Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett

Datum
2019-04-29Diarienummer
KS-2019/412.119

samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och att barnrättsperspektivet uppmärksammas.

För att nå det nationella målet inriktas arbetet mot fyra områden

- principen om universell utformning,
- befintliga brister i tillgängligheten,
- individuella stöd och lösningar för individens självständighet och
- att förebygga och motverka diskriminering.

Strategiskt arbete på övergripande nivå och värnande om individens rättigheter

För att säkerställa att vi ska uppnå det nationella målet om jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning finns det olika perspektiv. Ett perspektiv är ett strategiskt arbete där till exempel universell utformning av kommunens service, bemötande och skapandet av levnadsvillkor är avgörande. Vad gäller det kommunövergripande strategiska arbetet för ett samhälle där jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning säkerställs sker det arbetet idag som del av utvecklingsledares på kommunstyrelsens förvaltning uppdrag med jämlikhetsområdet. På samma sätt finns det som liten del inom annan utvecklingsledares uppdrag på kommunstyrelsens förvaltning att arbeta med äldreperspektivet på en kommunövergripande nivå. Förvaltningen kan konstatera utmaningar vad gäller kommungemensamt strategiskt arbete idag utifrån den begränsade omfattning tid som finns både för funktionsrättsfrågorna samt för äldrefrågorna.

Ett annat perspektiv är att värna individens rättigheter genom att till exempel stödja invånare vid kontakter med kommunen, ta emot synpunkter och klagomål med mera. Det som dock behöver beaktas i detta är att det strider mot 2 kapitlet, 2§ i Kommunallagen¹ att en kommun kan företräda en enskild i till exempel domstol. I enlighet med tjänsteskrivelse som ligger som beslutsunderlag för Vård- och omsorgsnämnden för denna remiss har vård- och omsorgsförvaltningen i dialog med sakkunnig handläggare och en jurist på Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) framkommit att det inte finns annan kommun som har ett ombud med den inriktning som motionärerna efterfrågar. SKL ställer sig mycket tveksam till att en vård- och omsorgsombudsman ska företräda en enskild person i domstol gentemot kommunen och andra myndigheter då detta ligger utanför den kommunala kompetensen och därmed inte är kommunens angelägenhet. Det bör inte vara en service som kommunen erbjuder enskilda då det strider mot kommunallagen som säger att kommuner och landsting inte får ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan ska ha hand om¹. Utöver detta råder det frihet för var och en att

¹ Kommunallagen, kapitel 2: Uppgifter som andra ska ha hand om: 2 § Kommuner och landsting får inte ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan ska ha hand om.

Datum
2019-04-29Diarienummer
KS-2019/412.119

anlita ombud för att föra sin talan. Dock hänvisar SKL till några kommuner som exempelvis Stockholm Stad, Uppsala och Kalmar där kommunerna har utvecklat ombudsmannens roll till att vara av mer stödjande karaktär för att stärka brukarperspektivet. I denna roll handlägger inte ombudsmannen enskilda ärenden eller företräder inte enskilda invånare utan stärker brukarnas inflytande, delaktighet och egenmakt. Detta arbete sker i nära samarbete med kommunens egen verksamhet och med brukar- och intresseorganisationer.

I Huddinges kommun finns alltså ingen ombudsmannafunktion för någon jämlikhetsgrund efter att äldreombudsmannarollen togs bort år 2017. Förvaltningen har endast övergripande undersökt effekter av det beslut som togs i samband med avveckling av äldreombudsmannen vad gäller beslut om till exempel Servicecenters uppdrag. Det har inte gjorts särskild satsning utifrån beslutet och det beskrivs att alla inom servicecenter har en kunskap som innebär att de frågor som kommer in kan hanteras.

Förvaltningen vill lyfta Huddinges funktionshindersråd med bred representation från civilsamhället. Detta är ett befintligt forum för möjlighet att företräda föreningars och organisationers medlemmar. Rådet ska fungera som forum för samråd och ömsesidig information mellan organisationerna för funktionshinderfrågor och Huddinge kommun.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till beskrivning av behov för målgruppen enligt motionen men hänvisar till SKLs bedömning för den typ av funktion som föreslås samt att förvaltningen bedömer att vi som kommun istället bör ta ett helhetsgrepp och stärka det strategiska arbetet med funktionsrätt, det stödjande arbetet för verksamheter, stödja ökat brukarinflytande samt att utveckla samarbetet med civilsamhället.

Förvaltningen menar att det bör utvärderas effekter av det beslut som togs tidigare om att avveckla dåvarande äldreombudsman. En utvärdering bör också undersöka en sammantagen utveckling för ökat strategiskt arbete med rättigheter för äldre samt personer med funktionsnedsättning. Ett sådant arbete bör i så fall vara att arbeta både kommunstrategiskt med till exempel det stödjande arbetet för verksamheter, att stödja brukarinflytande samt att utveckla samarbetet med civilsamhället.

Jenny Bejker

Sektionschef projekt och hållbarhet

Anna Bohlin

Utvecklingsledare

Datum
2019-04-29

Diarienummer
KS-2019/412.119

Bilagor

Bilaga 1. Inrätta en tjänst som vård- och omsorgsombudsman (VO) - motion väckt av Barbro Lind (MP) och Anders Lönroth (MP)

Beslutet delges

Kommunstyrelsen